

«Прилікарняні церкви»

Релігійними організаціями в Україні згідно із Законом «Про свободу совісті та релігійні організації»^[i] є релігійні громади, управління і центри, монастирі, релігійні братства, місіонерські товариства (місії), духовні навчальні заклади, а також об'єднання, що складаються з вищезазначених релігійних організацій.

Релігійні організації користуються землею у порядку, що встановлюється Земельним кодексом України^[ii] та іншими законодавчими актами України. Згідно із чинним законодавством, земельні ділянки, що надаються релігійним організаціям у постійне користування для будівництва і обслуговування культових та інших будівель, необхідних для забезпечення їх діяльності, забороняється використовувати для здійснення підприємницької діяльності, тобто релігійна діяльність не має приносити прибутків.

Пільги щодо земельного податку визначаються, відповідно до Закону «Про плату за землю»^[iii], зокрема, згідно зі статтею 12 цього Закону зареєстровані релігійні та благодійні організації, що не займаються підприємницькою діяльністю, звільняються від сплати земельного податку. Це є привілеєм релігійних організацій, яким, на жаль, вони і зловживають.

Наразі доволі поширеною є практика, коли на території лікарень будуються церкви^[iv], які на загадкових підставах розміщуються біля державних та комунальних закладів охорони здоров'я.

На сайті УПЦ МП^[v] навіть є спеціально створені розділи з переліком церков, розташованих на території медичних установ - перше лікарняне благочиння^[vi] та друге лікарняне благочиння^[vii].

На перший погляд, немає нічого дивного, що церква розміщується на території медичного закладу, але зацікавить інше: чи існують подібні випадки з представниками інших конфесій, чи представники УПЦ МП займають монопольне становище?

Існує безліч фактів розміщення на території лікарень церков, але цільове використання земель, на яких вони зводяться, так і залишається для будівництва закладів охорони здоров'я, при цьому церкви не укладають договори оренди цієї землі, і відповідно не сплачують за це кошти.

Наприклад, Храм Блаженної Ксенії Петербурзької^[viii] розміщено на території комунальної власності (земля з цільовим призначенням для

Цей проект фінансується
Європейським Союзом

Цей проект реалізовується
Фондом Інновацій та Розвитку

будівництва закладів охорони здоров'я) - по м. Київ, вул. Запорозжя, 26. Також на землі комунальної власності знаходиться Храм святителя Миколая Мірлікійського - безпосередньо біля лікарні Амосова №10, а ось Храм святителя Савви Сербського розміщено на території поліклініки № 2 Голосіївського району м. Києва, про що навіть написано на сайті УПЦ МП. Рішення про розміщення церкви на даній території лікарні здійснюється на підставі договору оренди, проте, відповідно до інформації від власників земельних ділянок, договори оренди відсутні. А це є прямим порушенням вимог законодавства. Державний податковий інспектор Віктор Фінашко наголошував, що «зважаючи на вимоги норм чинного законодавства, від сплати земельного податку звільняються релігійні організації, що не займаються підприємницькою діяльністю, яким землю передано у власність або надано у постійне користування, а за умови їх вступу в орендні відносини вони є платниками орендної плати за землю»[ix].

---

[i] Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації» від 23.04.91 р. № 987-ХІІ - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T098700.html

[ii] Земельним кодексом України від 25.10.2001 р. № 2768-ІІІ - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T012768.html

[iii] Закон України «Про плату за землю» від 03.07.1992 № 2535-ХІІ - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T253500.html

[iv] Роман Жовнір «Прилікарняні церкви - прибуток без зобов'язань» - Режим доступу:

<https://wikiinvestigation.org/article/health/%D0%A0%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD%20%D0%96%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%80/5c1bc030bd065b347ccbc84e?keyword=%D1%86%D0%B5%D1%80%D0%BA%D0%B2%D0%B8>

[v] Сайт УПЦ МП - Режим доступу: <http://orthodox-church.kiev.ua/page29>

[vi] Режим доступу: <http://orthodox-church.kiev.ua/page29>

[vii] Режим доступу: <http://orthodox-church.kiev.ua/page246>

[viii] Роман Жовнір «Прилікарняні церкви - прибуток без зобов'язань» - Режим доступу:

<https://wikiinvestigation.org/article/health/%D0%A0%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD%20%D0%96%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%80/5c1bc030bd065b347ccbc84e?keyword=%D1%86%D0%B5%D1%80%D0%BA%D0%B2%D0%B8>

[ix] Головний державний податковий ревізор-інспектор відділу методології місцевих, ресурсних, рентних та неподаткових платежів Департаменту податку на прибуток та інших податків і зборів (обов'язкових платежів) ДПА України Віктор Фінашко - Журнал «Вісник податкової служби України» Режим доступу:

Цей проект фінансується
Європейським Союзом

Цей проект реалізовується
Фондом Інновацій та Розвитку

http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DG090449.html

Цей проект фінансується
Європейським Союзом

Цей проект реалізовується
Фондом Інновацій та Розвитку

Погляди, висвітлені в цьому документі, можуть не співпадати з поглядами Європейського Союзу.